

Instanța de fond: Judecătoria Grigoriopol (judecător : G.Moscalciuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (judecători: N.Cernat, A.Pahopol, A.Gavrilița)
Dosarul nr. 2ra-1309/14

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE

Î N C H E I E R E

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ

14 mai 2014

mun. Chișinău

Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție, în componența:

Președintele completului
Judecători

Svetlana Novac
Tatiana Vieru
Oleg Sternioală

examinînd chestiunea privind admisibilitatea recursului declarat de Ghirea Ion împotriva deciziei din data de 14.01.2014 a Curții de Apel Chișinău și a hotărîrii din data de 23.10.2013 a judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău

și recursul depus de Ministerul Justiției împotriva deciziei din data de 14.01.2014 a Curții de Apel Chișinău și a hotărîrii din data de 23.10.2013 a judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău

în pricină civilă la cererea de chemare în judecată a lui Ghirea Ion împotriva Ministerului Justiției, Procuraturii Generale privind repararea prejudiciului

c o n s t a t ă :

La data de 11.04.2013 Ghirea Ion a depus în instanța de judecată cerere împotriva Ministerului Justiției, Procuraturii Generale privind repararea prejudiciului cauzat.

În motivarea cererii a indicat că, la data de 06.12.1999 în privința sa a fost pornită urmărirea penală în baza art.187, alin.(2)Cod penal(redacția anului 1961). La data de 07.12.1999 a fost efectuată percheziție la domiciliul său fără autorizație în acest sens, în lipsa martorilor și a reclamantului, după care garajul a fost sigilat. A mai indicat reclamantul că din garaj au dispărut mai multe lucruri. La data de 08.12.1999 în privința sa a fost aplicat arestul preventiv pe un termen de 20 zile. La data de 15.12.1999, încheierea prin care i-a fost aplicată măsura preventivă arestul a fost casată și măsura preventivă, arestul preventiv, a fost înlocuită cu obligația de a nu părăsi localitatea. Indică reclamantul că, a fost deținut ilegal timp de 8 zile. La data de 19.05.2000, reclamantului i-a fost înaintată învinuirea, și, ulterior, cauza a fost transmisă în instanța de judecată. Prin sentința din data de 22.12.2000 a judecătoriei Ciocana, mun.Chișinău, reclamantul a fost achitat pe motivul lipsei faptului infracțiunii. Sentința dată a fost menținută prin hotărîrea din data de 19.09.2001 a Tribunalului Chișinău, iar prin decizia din data de 13.12.2001 a Curții de Apel, cauza a fost transmisă la rejudecare. Prin sentința din data de 27.06.2003 a judecătoriei Ciocana, mun.Chișinău, Ghirea Ion a fost achitat. Sentința dată a fost menținută prin decizia din data de 04.11.2003 a Curții de Apel Chișinău. Prin decizia

din data de 17.02.2004 a Curții Supreme de Justiție, decizia din data de 04.11.2003 a Curții de Apel Chișinău a fost casată și cauza transmisă la rejudecare. Prin decizia din data de 20.05.2004 a Curții de Apel Chișinău, Ghirea Ion a fost recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute de art.324, alin.(2), lit.c) Cod Penal(redacția anului 2003), fiindu-i stabilită o pedeapsă cu amendă în sumă de 70000 lei, cu privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele vamale pe un termen de 5 ani.

La data de 03.11.2004, Curtea Supremă de Justiție a declarat inadmisibil recursul ordinar depus de reclamant prin intermediul avocatului său.

La data de 21.02.2005 Curtea Supremă de Justiție a respins ca inadmisibil recursul în anulare depus de reclamant prin intermediul avocatului său.

La data de 26.06.2012 Curtea Europeană a Drepturilor Omului a pronunțat hotărîrea nr.1577805 prin care a constatat încălcarea art.6, paragraf 1 din Convenție, pe motivul admiterii apelului tardiv declarat de procuror.

La data de 26.02.2013, Curtea Supremă de Justiție a admis cererea de revizuire a lui Ghirea Ion și s-a menținut sentința din data de 27.06.2003 a judecătoreiei Ciocana, mun.Chișinău prin care Ghirea Ion a fost achitat pe motivul lipsei componenței de infracțiune.

A mai indicat reclamantul că, din data de 07.09.1991 activa în funcție de inspector superior vamal în cadrul Departamentului Vamal, și, dat fiind decizia din data 20.05.2004 a Curții de Apel, la data de 28.02.2005, a fost concediat. S-a mai indicat în cererea de chemare în judecată că, reclamantul a lipsit forțat de la serviciu 95 luni și solicită salariul pentru perioada de lipsă forțată de la serviciu cu indexările respective pentru perioada de 95 luni. De asemenea, a solicitat reclamantul restituirea amenzii în sumă de 70000 lei achitată în baza hotărîrii judecătorești; încasarea cheltuielilor de judecată în sumă de 10000 lei, prejudiciul moral în sumă de 40000 lei pentru reținerea ilegală timp de 8 zile și prejudiciul moral în sumă de 40000 lei pentru aplicarea măsurii preventive în formă de obligația de a nu părăsi localitatea aplicată pe parcursul unui an; prejudiciu moral pentru acțiunile de percheziție efectuate ilegal în sumă de 25000 lei, prejudiciul moral în sumă de 1000000 lei pentru condamnare ilegală și să fie obligată Procuratura Generală să prezinte scuze în formă scrisă din numele statului.

Prin hotărîrea din data de 23.10.2013 a judecătoreiei Buiucani, mun.Chișinău, cererea lui Ghirea Ion a fost admisă parțial și s-a încasat în beneficiul lui Ghirea Ion suma de 70000 lei, care reprezintă mărimea amenzii achitate de acesta în baza sentinței judecătorești, prejudiciul material în sumă de 72532,69 lei, care reprezintă venitul ratat, prejudiciul moral în sumă de 25000 lei și cheltuielile de judecată în sumă de 10000 lei.

Prin decizia din data de 14.01.2014 a Curții de Apel Chișinău au fost respinse cererile de apel a lui Ghirea Ion și Ministerului Justiției și menținută hotărîrea din data de 23.10.2013 a judecătoreiei Buiucani, mun.Chișinău.

La data de 10.02.2014, Ghirea Ion a depus cerere de recurs.

În motivarea recursului a indicat că, nu este de acord cu hotărîrea instanțelor inferioare, dat fiind adoptarea acestora în necorespondere cu circumstanțele cauzei și anume instanța de fond nu a aplicat legea materială care urma să fie aplicată, iar instanța de apel a interpretat eronat legea materială. Astfel, indică recurentul că,

instanța de fond a interpretat eronat prevederile art.7 al Legii 1545, încasând parțial venitul ratat, ori legiuitorul nu face nici o limitare a dreptului la compensarea salariului și chiar dacă s-a angajat(peste trei ani) aceasta nu duce la remedierea situației condamnării ilegale, mai mult că, recurentul nu activa în funcția anterior deținută.

Referitor la încasarea dobânzii de întârziere în sumă de 122553,37 lei, indică recurentul că, instanțele inferioare neîntemeiat nu au încasat această sumă și eronat s-a interpretat că, Legea nr.1545 fiind un remediu compensator, nu oferă dreptul la dobânzi, or, Legea nr.1545 identifică doar categoriile de prejudicii care se compensează de stat, iar art.619 Cod civil este o normă complementară la Legea nr.1545.

De asemenea a mai indicat recurentul că, nu este de acord nici cu neadmiterea pretenției ce ține de repararea prejudiciului moral cauzat prin arest și detenție ilegală timp de 8 zile. Indică recurentul că, instanțele inferioare au respins această solicitare indicând că, termenul arestului este neînsemnat și eliberarea din arest constituie o remediere echitabilă, cu care nu este de acord și menționează că, această măsură a adus consecințe grave de sănătate.

Mai indică recurentul că, instanțele inferioare au respins și solicitarea privind achitarea prejudiciului moral pentru aplicarea măsurii preventive în formă de obligație de a nu părăsi localitatea pe parcursul unui an și nu este de acord cu afirmația instanțelor cum că, nu a prezentat nici o probă care ar confirma suportarea cărorva pierderi în această perioadă, ori interdicția în sine produce suferințe morale și nu a avut nici posibilitatea de a-și vizita rudele aflate în afara mun.Chișinău pe o perioadă de un an.

A mai indicat recurentul că, instanțele inferioare au respins neîntemeiat și solicitarea referitor la reperarea prejudiciului moral pentru efectuarea ilegală a percheziției, ori art.3 al Legii nr.1545 prevede această posibilitate și percheziția s-a efectuat cu grave încălcări.

Referitor la pretenția privind repararea prejudiciului moral pentru condamnare ilegală, instanțele inferioare au admis parțial această solicitare, și, indică recurentul că, nu este de acord și că, la aprecierea lui nu s-a luat în considerație gravitatea infracțiunii incriminate, durata urmăririi penale care a fost de aproximativ 6 luni și perioada totală de 13 ani și 2 luni, inclusiv procedura de judecare a cauzei, precum și nu s-a luat în considerație gravitatea încălcărilor comise, natura dreptului personal lezat, aici afectându-se onoarea, demnitatea și reputația profesională și suferințele fizice și psihice.

La fel, a indicat recurentul că, este neîntemeiat respinsă cerința privind obligarea procurorului de a aduce scuze publice, cu motivarea necesității înaintării lor în timp de 15 zile de la data apariției dreptului și că, scuzele date au avut loc atunci când s-a anunțat în mijloacele de informare în masă despre condamnarea țării la CEDO pe cauza dată, ceea ce consideră recurentul neechitabil.

La data de 16.04.2014, Procuratura Generală a depus referință la cererea de recurs depusă de Ghirea Ion.

La data de 07.04.2014 Ministerul Justiției a depus recurs împotriva deciziei din data de 14.01.2014 a Curții de Apel Chișinău și a hotărârii din data de 23.10.2013 a judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău.

În motivarea recursului s-a indicat că, instanța de apel a interpretat eronat legea și a apreciat arbitrar probele. Astfel, indică recurentul că, hotărîrea instanței de judecată nu poate fi bazată pe presupuneri, ci doar pe dovezi și probele prezentate de Ghirea Ion nu corespund cerințelor art.53-56 CPC privind relevanța, admisibilitatea și veridicitatea lor.

Astfel, indică recurentul că, legea prevede dreptul persoanei la repararea prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală în urma devenirii definitive și irevocabile a sentinței de achitare, însă este reparabil doar prejudiciul cauzat în urma reținerii ilegale, aplicării măsurilor preventive în formă de arest, declarația de a nu părăsi localitatea sau țara, tragerea ilegală la răspundere penală.

Indică recurentul că, pentru aplicarea răspunderii statului pentru un prejudiciu cauzat prin erori judiciare și de urmărire penală sunt necesare unele condiții speciale și anume acțiunea procedurală urmează să fie declarată ilegală. Aici, menționează recurentul art.25 al Constituției, care stabilește că, percheziționarea, reținerea sau arestarea unei persoane sunt permise numai în cazurile și cu procedura prevăzută de lege, iar arestarea se face în temeiul unui mandat, emis de judecător, pentru o durată de cel mult 30 zile. Totodată, art.313 CPC oferă posibilitatea bănuیتului, învinuitului, avocatului acestuia precum și părții vătămate și a altor participanți la proces să depună plîngerii împotriva acțiunilor de urmărire penală la judecătorul de instrucție, ceea ce Ghirea Ion nu a făcut.

La fel nu au fost declarate ilegale măsurile preventive aplicate în privința acestuia, iar existența sentinței de achitare nu poate servi temei de a invoca că, măsura preventivă este ilegală.

Mai indică Ministerul Justiției că, percheziția este o acțiune de urmărire penală stabilită de legea procesual penală, iar efectuarea acesteia cu respectarea rigorilor legale nu este o încălcare și aceasta este efectuată în vederea stabilirii unor circumstanțe referitor la infracțiunea incriminată.

De asemenea, indică recurentul că, prejudiciul moral este o pagubă adusă unui individ prin vătămarea unui interes personal nepatrimonial, legislația stabilind mărimea și condițiile de calcul a acestuia.

Totodată, s-a indicat că, prin decizia din data de 26.02.2013 a Curții Supreme de Justiție a fost apreciată ca fiind una neîntemeiată concluzia instanței de apel care a repus în termen apelul procurorului, dar Curtea Supremă de Justiție, nu s-a expus asupra nevinovăției lui Ghirea Ion și nu a constatat ilegalitatea deciziei de condamnare. Mai indică recurentul că, Ghirea Ion nu a prezentat probe suficiente care ar demonstra producerea unui prejudiciu moral, ori cazul său nu a fost unul mediatizat pus la dispoziția publicului larg ceea ce ar fi avut un impact negativ asupra acestuia. A mai indicat recurentul că, Ghirea Ion a fost condamnat fiindu-i aplicată o pedeapsă cu amendă și privarea de dreptul de a ocupa funcții în organele vamale pe o perioadă de 5 ani, prin ce nu a fost privat de libertate și nici nu i s-a încălcat dreptul la muncă.

Analizând modul în care recurenții și-au exercitat dreptul la recurs, fără a se expune cu referire la legalitatea deciziei instanței de apel atacate și hotărîrii instanței de fond, Colegiul consideră recursurile drept inadmisibile din următoarele motive.

Potrivit art. 437 alin.(1) lit. f) CPC „*cererea de recurs trebuie să conțină, printre altele, esența și temeiurile recursului, argumentul ilegalității deciziei atacate*”. Totodată, participanții la proces sunt în drept să declare recurs numai în cazul în care invocă încălcarea esențială sau aplicarea eronată a normelor de drept material sau a normelor de drept procedural prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) sau (4) CPC. Astfel, recursul împotriva deciziilor instanței de apel este o cale de atac de drept, vizînd în exclusivitate legalitatea actului de dispoziție contestat. Colegiul constată că argumentele invocate de recurenți în cererile de recurs vizează temeinicia deciziei instanței de apel și a hotărârii instanței de fond și ar putea fi încadrate temeiul prevăzut de art. 386 alin.(1) lit. b) CPC, aplicabil doar procedurii de apel. Asemenea temei nu se regăsește în art. 432 CPC aplicabil recursului.

Colegiul reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII CPC, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs. Prin prisma art. 432 alin.(4) CPC, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcînd în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 CPC. Din recursul declarat nu rezultă argumentul privind încălcarea flagrantă a regulilor de apreciere a probelor.

Cu referire la argumentul recurenților privind aplicarea eronată de către instanțele inferioare a normelor de drept material, Colegiul reține că acest argument poartă un caracter declarativ, nefiind posibilă determinarea aspectului de legalitate al deciziei instanței de apel ce urmează a fi supus controlului judiciar.

Avînd în vedere cele expuse mai sus, recursurile declarate de Ghirea Ion și Ministerul Justiției nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin.(2), (3) și (4) CPC și, drept urmare, sunt inadmisibile.

În conformitate cu art. 433 lit. a) CPC, Colegiul Civil, Comercial și de Contencios Administrativ al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Se recunoaște inadmisibil recursul declarat de Ghirea Ion și recursul declarat de Ministerul Justiției împotriva deciziei din data de 14.01.2014 a Curții de Apel Chișinău și a hotărîrii din data de 23.10.2013 a judecătoriei Buiucani, mun.Chișinău. Încheierea este irevocabilă din momentul emiterii.

Președinte, judecătorul
Judecătorii

Svetlana Novac

Tatiana Vieru

Oleg Sternioală